

DNEVI EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE

Nastanek Dnevov evropske kulturne dediščine (DEKD) sega v leto 1984, ko so v Franciji organizirali Dneve odprtih vrat in s tem omogočili ogled kulturnih spomenikov, ki so bili sicer težje dostopni javnosti. Leto pozneje so pobudo na predlog takratnega francoskega ministra za kulturo sprejele tudi druge evropske države. V letu 1991 je pod okriljem Sveta Evrope in ob podpori Evropske komisije pobuda prerasla v Dneve evropske kulturne dediščine. Med prvimi državami jih je organizirala tudi Slovenija.

DEKD predstavlja najuspešnejšo akcijo, ki se je razvijala pod okriljem Sveta Evrope in Evropske komisije na področju kulture. S povezavami med državnimi in zasebnimi muzeji, galerijami, institucijami za varovanje kulturne dediščine, društvi, vzgojno-izobraževalnimi ustanovami ter turističnimi organizacijami nastaja učinkovita mreža posameznikov. Prav zavzeto sodelovanje vsakega posameznika je največ pripomoglo k uspehu te akcije: 49 držav, skoraj 6000 mest, 30.000 kulturnih spomenikov, blizu 20.000.000 obiskovalcev v letih organiziranja.

Sodelujoči iz vseh 49 držav pri pripravi prireditev upoštevajo naslednja splošna **vodila**:

- DEKD poteka v septembru;
- DEKD vabi obiskovalce na ogled spomenikov, ki so sicer manj dostopni;
- spomeniki, ki so sicer dostopni obiskovalcem, se ob DEKD predstavijo s posebnimi dejavnostmi, kot so vodeni ogledi, razstave, koncerti, predavanja, delavnice ...;
- obisk je brezplačen ali pa je cena vstopnice znatno znižana,
- v pripravo prireditev je poleg strokovnjakov s področja kulturne dediščine dejavno vključena širša javnost, še posebej otroci in mladina;
- vse države, ki so se pridružile tej pobudi, uporabljajo uradno poimenovanje Dnevi evropske kulturne dediščine »*European Heritage Days*«;
- priporočeno je, da se na vseh promocijskih gradivih uporabljajo logotipi DEKD, Sveta Evrope in Evropske komisije;
- zastava s simbolom DEKD vabi obiskovalce z vseh prireditvenih prostorov.

DEKD povezuje skupno **poslanstvo**:

- zvišanje zavesti o vrednosti in bogastvu kulturne raznolikosti Evrope;
- ustvarjanje vzdušja, v katerem se pozitivno vrednoti in spoštuje pisan mozaik raznolikih kultur Evrope;
- kljubovanje rasizmu in odporu do tujcev ter spodbujanje tolerance v Evropi in zunaj njenih meja;
- krepitev občutka evropskih državljanov o skupni identiteti;
- seznanjanje javnosti in političnih oblasti o potrebi po varovanju kulturne dediščine.

Vsako leto dogodke, povezane z DEKD, na nacionalni oziroma regionalni ravni povezuje **skupna tema**. V Sloveniji smo jih do zdaj posvetili baročnim spomenikom, sledem rimskih vojakov, ljudskemu stavbarstvu, zgodovinskim parkom in vrtovom, dediščini meniških redov, secesijski arhitekturi, srednjeveškimi mestom, zgodnji industrijski arhitekturi in arhitekturi 20. stoletja, arheologiji na slovenskih avtocestah, restavratorskim posegom, nesnovni kulturni dediščini, utrdbeni arhitekturi, zapuščini Jožeta Plečnika, Primožu Trubarju inovativnosti in ustvarjalnosti ter dediščini in pomanjkanju.

Skupni program prireditev, ki so vezane na osrednjo temo DEKD, popestrijo tudi dogodki, kot so dnevi odprtih vrat, brezplačni ogledi vaših stalnih in občasnih razstav, muzejske delavnice, predstavitve pred kratkim obnovljenih kulturnih spomenikov; kratka dogodka, ki obiskovalcem omogočajo spoznavanje vaše kulturne sedanosti in preteklosti, dediščine vašega kraja.

Kulturne ustanove se spreminjamo in odpiramo, imamo izrazitejšo družbeno funkcijo, vzpostavljamo nove stike in možnosti povezovanja ter sodelovanja. Uporabljamo nova sredstva komunikacije, spodbujamo družbeno povezovanje in vključevanje prostovoljstva kot pomembnega dejavnika pri ohranjanju kulturne dediščine.

Evropska Unija je razglasila leto 2011 za evropsko leto prostovoljstva. S tem so se potrdila prizadevanja mnogih, da prikažejo pomembnost prostovoljnega dela in intenzivnejšo skrb za njegov razvoj. Slogan leta je postal: »Bodi prostovoljec, spreminjaj svet!«.

Na ZVKDS smo se ob razmišljanju o povezavah med prostovoljstvom in dediščino osredotočili na delovanje prostovoljstva kot izredno pomembnega prispevka posameznika in celotne družbe pri izvajanju dejavnosti za ohranitev kulturne dediščine. Pri tem pa želimo aktivnosti prostovoljstva razširiti na delovanje dediščinskih skupnosti. Kaj lahko različne skupnosti storijo za skupna prizadevanja k ohranjanju kulturne dediščine?

Dediščinsko skupnost po našem prepričanju in po določbah Okvirne konvencije Sveta Evrope o vrednosti kulturne dediščine za družbo (Faro, 2005), ki jo je leta 2008 ratificirala tudi Slovenija, sestavljajo posamezniki, ki cenijo določene vidike kulturne dediščine ter jih želijo s svojim javnim delovanjem ohranjati in prenašati prihodnjim rodovom.

Pri tem ni pomembno, ali je dediščinska skupnost formalno organizirana, na primer kot društvo, zavod, ustanova, ali ne. Pomembno je, da posamezniki, ki v skupnosti delujejo, svoja prizadevanja usmerjajo v ohranjanje »svoje« dediščine, v razvijanje dialoga na temo dediščine, v izboljšanje poznavanja konkretne dediščine ali dediščine na sploh ali v ohranjanje in razvoj običajev, znanj in praks v povezavi z dediščino.

Namen letošnjih prireditev je vzpostavljanje ugodnega okolja za prostovoljstvo in še posebej za delovanje dediščinskih skupnosti, s poudarkom na raznolikosti pristopov in tradicij.

Vabilo k sodelovanju

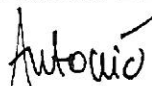
DEDIŠČINSKE SKUPNOSTI IN PROSTOVOLJSTVO

24. september–1. oktober 2011

K sodelovanju še posebej vabimo širši krog dediščinskih skupnosti in prostovoljcev, ki delujete pri organizaciji tradicionalnih praznovanj in običajev, družine in posameznike, ki skrbite za to, da so naši kulturni spomeniki odprti za obiskovalce, in skupnosti in posameznike, ki gojite znanja in spretnosti, s pomočjo katerih ohranjamo našo dediščino.

ZVKDS vabi k sodelovanju pri pripravi skupnega programa prireditev na predlagano vse, ki s svojimi dejavnostmi prispevajo k varovanju, ohranjanju in popularizaciji kulturne dediščine. Vaše predloge pričakujemo do 22. aprila 2011. Prijavni obrazec smo letos oblikovali, pripravili in objavili na spletni strani ZVKDS (www.zvkds.si), <http://www.zvkds.si/sl/varstvo-kulturne-dediscine/dekd-dnevi-evropske-kulturne-dediscine/prijava/>. Za nadaljnje informacije pišite na e-naslov: milena.antonc@zvkds.si ali pokličite: 02/228 48 59 ali 041/365 984.

Milena Antonc
koordinatorka DEKD

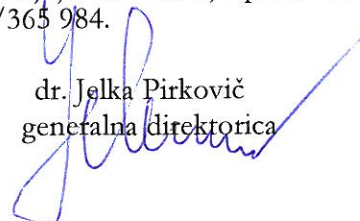

DNEVI EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE
THE EUROPEAN HERITAGE DAYS

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Institute for the Protection of Cultural Heritage of Slovenia

dr. Jelka Pirkovič
generalna direktorica

Evropsko leto prostovoljstva 2011